

www.e-rara.ch

**Q. Septimii Florentis Tertulliani Carthaginensis presbyteri, Opera quae
hactenus reperiri potuerunt omnia**

**Tertullianus, Quintus Septimius Florens
Parisiis, 1608**

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: Online

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-11127>

Argumentum in Scorpiacum adversus Gnosticos, per Iacobum Pamelium.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

ARGVMENTVM IN SCORPIACVM ADVERSVS
GNOSTICOS, PER IACOBVM PAMELIVM.

SCRIPTVRVS ADVERSVS GNOSTICOS, & omnes Martyriorum refragatores Tertullianus, DE BONO MARTYRII SCORPIACON, ac si dicas, contra Scorpiones potionem seu pharmacum.

Principio, eius tituli causam indicat, quod contra Gnosticos, qui velut scorpj, multos simplices & rudes in ardore persecutionis argumentis aduersus Martyria, tamquam spiculis quibusdam offendunt, figunt, occidunt, fides imprimis presidium adferat, tum signando, per baptismum scilicet, adiurando & vnguendo bestie calcem, tum per eloquia Dei.

Deinde ad officium hereticos compelli, non inlici dignum adferens, vt Martyrij non solum utilitatem, sed & necessitatem doceat, ex Lege aduersus idololatriam testimonia producit, eaque talia, vt etiam loca eorum extirpari, & idololatrias interfici iusserit.

Immo disciplinam desertam & idololatriam vindicasse Deum in populo Israel in Libris Exodi, Numeri & Iudicum.

Et verò ea exempla & precepta Martyrij patrocinari; si enim precepta obseruando vim patimur, hoc erit quodammodo precepti obseruandi preceptum, vt id patiamur per quod obseruemus preceptum; maxime quum sacramento ad id nos Deus (in baptismo nempe) adstrinxerit; veluti milites in acie depugnatos.

Inde ad institutum veniens, bonum Martyrium ostendit, quod à malo idololatriæ liberet, etiam si periculosum sit, non secus atque Medicinam, quæ scalpello, cauterio, incendio dolores vtiliter adfert.

Sed & certaminis nomine Deum Martyria nobis proposuisse, vt pro meritis coronam, compensationem, & mercedem accipiamus, esseque illa post lauacrum secunda solatia, immo ipsum baptismum sanguinis securum.

Non mirum proinde, si Deus permittat tormenta ignium & suppliciorum per Martyria fidei examinatoria.

Porro Martyriorum à primordio & in Lege exempla inueniri.

In nouo quoque Testamento Martyria à Christo precepta fuisse.

Non enim in cælo (quod volebat Valentinus) sed in terra, apud homines huius nature, confessionem nominis constitutam.

Alijs item Christi verbis Martyria adprobari.

Eadem comprobari Epistolis Apostolorum, Petri & Ioannis, ac eiusdem Apocalypsi.

Ex B. Pauli etiam Epistolis.

Neque verò Gnosticis refragari illud eiusdem Apostoli Rom. 13. vbi monet illos Romanos potestatibus omnibus subijci.

Denique etiam Martyriorum exempla sumenda ex Actis Apostolorum, vbi Petrus ceditur, Stephanus opprimitur, Iacobus immolatur, Paulus distrahitur; immò verò Petri & Pauli sanguine Roma à Nerone cruentata est.

Ceterum præterquam quod Auctorem imitetur ad verbum frequenter B. Cyprianus lib. de Exhort. Martyr. ad hunc librum adludit Auctor ipse Tom. 2. lib. de Coron. milit. cap. 1. his verbis: Sed de quæstionibus confessionum (id est Martyriorum, contra quorum recusatores agit) alibi docebimus. Vincentius Lirinensis quoque lib. De prophan. hæres. vanitate, dum GNOSTICOS inter eos recenset, quorum blasphemias Tertullianus multis ac magnis voluminum suorum molibus veluti quibusdam fulminibus euertit. Nominatim etiam non modò eius meminit, sed & argumentum paucis recenset ipsis Auctoris verbis B. Hieronymus lib. adu. Vigilantium: Scribit, inquit, aduersus hæresim tuam, quæ erupit aduersus Ecclesiam (ne & in hoc quasi repertor noui sceleris glorieris) Tertullianus vir eruditiss. insigne volumen, quod SCORPIACVM vocat rectiss. nomine; quia arcuato vulnere in

Ecclesia corpus venena diffudit, quæ olim appellabatur Caiana hæresis (sic enim castigo, contra quam alij hætenus qui in Indice B. Hieron. adnotarunt, Tertullianum hoc volumine venena in Ecclesia corpus diffudisse, quum ipse potius pro Ecclesia, at Caiana hæresis aduersus eam venena sua diffuderit) & multo tempore dormiens vel sepulta, nunc à Dormitatio suscitata est. Miror quòd non dicas: nequaquam perpetranda Martyria; Deum qui sanguinem hircorum taurorumque non querat, multo magis hominum non requirere. Quod quum dixeris, immò, & si non dixeris, ita habebis quasi dixeris. Qui enim reliquias Martyrum adseris calcandas esse, prohibes sanguinem fundi, qui multo honore dignus est. Citatur denique quod sub finem huius Libri habetur de BB. Petri & Pauli Martyrio Roma, in Biblioth. SS. Patrum. Primus autem hunc adidit Ioannes Gagnæus Theologus in editione Parisiensi; deinde castigauit satis egregiè Sigismundus Gelenius ex Codice Britannico; nos denique ex coniecturis nostris, ac Dominorum Latini & Harrisij denuò recognitum, Argumento & Adnotationibus nouis adornauimus.

Q. SEPTIMII FLORENTIS

TERTVLLIANI CARTHAGINIENSIS PRESBY-

TERI : ADVERSUS GNOTICOS : SCORPIACVM,
de bono Martyrij.

CAP. I.

Luc. 10.
Act. 28.

MAGNUM + de modico malum Scorpionum terra suppurat; tot venena, quot ingenia: tot perniciës, quot & species; tot dolores, 5 quot & colores Nicander scribit & pingit, & tamen vnus omnium violentiæ gestus de cauda nocere; quæ cauda erit, quodcumque de posthumo corporis propagatur, & verberat. Proinde scorpionum series illa nodorum venenata intrinsecus venula subtilis, arcuato impetu insurgens, hamatile spiculum in summo tormenti ratione restringens. 6 Vnde & bellicam machinam, retractu tela vegetantem de scorpione nominant. Id spiculum & fistula est patula tenuitate, in vulnus & virus quâ figit, effundit. Familiare periculi tempus æstus, Austro & Africo sæuitia velificat, 7 in remedijs naturalia plurimum, aliquid & magia circumligat, medicina cum ferro & poculo occurrit. Nam & præbunt quidam festinando tutelam, sed concubitus exhaurit, & denuo sitiunt. Nobis fides præsidium, si non & ipsa percutitur diffidentia 8 signandi statim & adiurandi, & vnguendi bestiæ calcem. Hoc denique modo etiam ethnicis sæpè subuenimus; donati à Deo ea potestate; quam Apostolus dedicauit, quum morsum viperæ spreuit. Quid ergo promittit stylus iste? si fides de suo tuta sit, & aliàs de suo tuta sit, quum suos scorpiones patitur. Acerba mediocritas, & isti, & genus varium, & vno modo armantur, & certo tempore subornantur, nec alio quàm ardoris. Hoc apud Christianos persecutio est. Quum igitur fides æstuat, & Ecclesia exurit de figura rubi, tunc Gnostici erumpunt, tunc Valentiniani proserpunt, tunc omnes Martyriorum refragatores ebulliunt, callentes & ipsi offendere, figere, occidere. Nam quòd sciant multos simplices ac rudes, tum infirmos, plerosque verò in ventum si placuerit Christianos, numquam magis adeundos sapiunt, quàm quum aditus animæ formido laxauit; præsertim si aliqua iam atrocitas fidem Martyrum coronauit. Itaque primò trahentes adhuc caudam, de adfectibus adplicant, aut quasi in vacuum flagellant. 9 Hæcine pati homines innocentes, vt puta fratrem, aut de melioribus ethnicum; sicine tractari sectam nemini molestam. Dehinc adigunt: perire homines sine causa. Perire enim & sine causa, prima fixura; Exinde iam cadunt. Sed nesciunt simplices animæ quid quomodo scriptum sit, vbi, & quando, & coram quibus confitendum; nisi quòd nec simplicitas ista, sed vanitas; immò dementia pro Deo mori, vt qui me saluum faciat; si is occidit, quis saluum facere debet? Semel Christus pro nobis obiit, semel occisus est ne occideremur. Si vicem repetit, num & ille salutem de mea nece expectat? An Deus hominum sanguinem flagitat, maximè si taurorum & hircorum recusat? Certè peccatoris poenitentiam mauult quàm mortem. Et quomodo peccatorum non desiderat mortem? Hæc etsi qua alia adinuenta hæreticorum venenorum, quem non vel in scrupulo figant, si non in exitum, vel in bilem, si non in mortem. At tu, si fides vigilat, 10 ibidem Scorpione pro solea anathema inlidito, & relinquito in suo sopore morientem. Ceterum si plagam satiauerit, intinat virus & properat in viscera, statim omnes pristini sensus retorpescent, sanguis animi gelscit, carne spiritus exolefcit, nausea nominis inacrescit. Iam & ipsa mens sibi quò vomat quærit, vt quæ ita semel infirmitate quoque percussa sauciata fidem vel in hæresim vel in seculum expuat: & in præsentiarum est medius ardor, 11 ipsa canicula persecutionis ab isto scilicet cynocephalo. 12 Alios ignis, alios gladius, alios bestiæ Christianos probauerunt: alij fustibus interim & vngulis insuper degustato marty-